តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL
Cambodia

ពិធីផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ស្តីពីការបោះឆ្នោតជាតិឆ្នាំ ២០១៣ របស់អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

លោក គុល ព្រាប

នាយកប្រតិបត្តិ

អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា (TIC) ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយ បណ្តាញសម្ព័ន្ធ សុច្ចរិតភាព និងគណនេយ្យភាពសង្គម (CISA) មានការទទួលស្គាល់ដោយ គ.ជ.ប ឱ្យធ្វើការសង្កេត ទៅ លើ ដំណើរការនៃការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិនៅកម្ពុជា ដែលបានប្រព្រឹត្ត ទៅនៅថ្ងៃទី ២៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៣។
- គម្រោងនេះ បានទទួល ជំនួយបច្ចេកទេស និងហិរញ្ញវត្ថុ ពី វិទ្យាស្ថានជាតិប្រជាធិបតេយ្យ (NDI)។ វិទ្យាស្ថានជាតិ NDI បាន ទទួលការគាំទ្រពីជំនួយដ៏សប្បុរសនៃទីភ្នាក់ងារ សហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (USAID)។

វិធីសាស្រ្ត

- ការសង្កេតការណ៍ បែប សំណាក (SBO) វិធីសាស្ត្រត្រួតពិនិត្យការបោះឆ្នោតផ្អែកទៅសំណាកដែលតំណាងឱ្យការិយាល័យបោះឆ្នោត និងផ្តល់ព័ត៌មានសុក្រិត អំពីការប្រព្រឹត្តទៅនៃការបោះឆ្នោតនិងការរាប់សន្លឹកឆ្នោត
- អ្នកសង្កេតការណ៍បោះឆ្នោតអព្យាក្រឹត្យរបស់អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា ចំនួន ៩០៦ នាក់ បានសង្កេតការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ៨០៩ទូទាំងកម្ពុជា
- ការិយាល័យបោះឆ្នោតសំណាកត្រូវបានជ្រើសរើស ដោយចៃដន្យតំណាងឲ្យខេត្ត/ក្រុងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

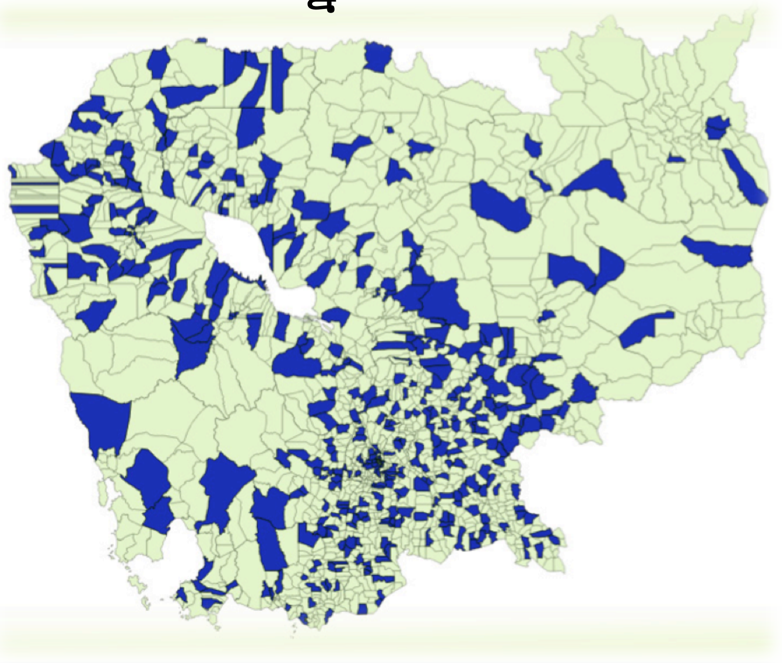

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

តម្លាភាពកម្ពុជា TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- ក្របខ័ណ្ឌច្បាប់:
  - ច្បាប់ស្តីពីការបោះ ឆ្នោត ជ្រើស តាំងតំណាងរាស្ត្រ (LEMNA) ត្រូវបាន អនុម័តនៅឆ្នាំ១៩៩៧ ដើម្បីគ្រប់គ្រងការបោះឆ្នោតសភាជាតិ
  - រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ច្បាប់ស្តីពីគណបក្សនយោបាយ ច្បាប់ស្តីពីសារព័ត៌មាន និងច្បាប់ស្តីពីការជួបប្រជុំ ក៏មានសារៈសំខាន់ផងដែរនៅ ក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោត

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

- អង្គការក្នុងស្រុកនិងអន្តរជាតិ ព្រមទាំងអ្នកឯកទេសផ្នែកការងារបោះឆ្នោតជាច្រើនបាន សម្តែងអំពីការព្រួយបារម្ភទាក់ទងទៅនឹងអព្យាក្រឹត្យភាព និងសមត្ថភាពរបស់ គ.ជ.ប :
  - មានទីតាំងស្ថិតនៅក្រោមក្រសួងមហាផ្ទៃ (MOI)
  - ពុំមានកញ្ចប់ថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ឬ សិទ្ធិអំណាចផ្ទាល់ខ្លួនដាច់ដោយឡែក
  - មានតម្លាភាពតិចតួចក្នុងការជ្រើសរើសគណៈកម្មការ និង ដំណើរការប្រតិបត្តិការ
  - ការទទួលបានឯកសារ និងការចូលរួមរបស់សាធារណៈនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនានានៅមានកម្រិត
  - បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតត្រូវបានដកចេញពីគេហទំព័រ គ.ជ.ប មួយថ្ងៃមុនការបោះឆ្នោត

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

តម្លាភាពកម្ពុជា TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- ការងាររៀបចំដំណើរការបោះឆ្នោតមិនត្រូវបានរៀបចំដោយ គ.ជ.បទាំងស្រុងនោះទេ
  - ការបែងចែកការងារឱ្យស្ថាប័នថ្នាក់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់នាំអោយមានទំនាស់ផលប្រយោជន៍ ដែលជាឱកាសសម្រាប់ការរំលោភបំពាន និង ភាពលម្អៀងនៅក្នុងការចងក្រងបញ្ជីបោះឆ្នោត
- ច្បាប់របស់កម្ពុជា មិនបានបង្កអោយមានភាពងាយស្រួលចំពោះប្រជាពលរដ្ឋដែលមិនរស់នៅជាអចិន្ត្រៃយ៍ នៅ ក្នុង ឃុំដែលពួកគេចុះឈ្មោះ
- ការខកខានក្នុងសម្រេចនូវការចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋាននិង ការការខកខានមិនបានផល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ជូនដល់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- គ.ជ.ប បានឱ្យដឹងថាក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ បាន ផ្តល់ប័ណ្ណនេះ ជាង ៨០០.០០០ សម្រាប់ការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៣ ហើយក្នុងនោះចំនួន ២៧០.០០០ ត្រូវបានផ្តល់ជូននៅក្រោយការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និង ពេលបោះឆ្នោត។
- សវនកម្មទៅ លើបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតមួយ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយ គ.ជ.ប, NDI និង CAS បានបង្ហាញឱ្យឃើញថា:
  - ១០,៨% នៃប្រជាពលរដ្ឋ ដែល មានលក្ខខណ្ឌសមស្របគិតថាពួកគេត្រូវបានចុះឈ្មោះ បែរជាពុំមានឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជី និង ៧,៨% នៃអ្នកដែលពុំមានឈ្មោះនៅក្នុងបញ្ជី គឺជាអ្នកដែលបានធ្លាប់បោះឆ្នោតពីមុន
  - ១៨,៣% នៃឈ្មោះនៅលើបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ពុំមានផ្ទៀងផ្ទាត់បាន (ដោយសារតែ គេបានប្តូរទីលំនៅអចិន្ត្រៃយ៍ ស្លាប់ ឬ មិនច្បាស់លាស់)

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- ការចុះឈ្មោះលើសចំនួន:
  - ឈ្មោះស្ទួនគ្នាទាំងស្រុងជាង ៨០.០០០ករណី (ឈ្មោះដូចគ្នា ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត ដូចគ្នា និងភេទដូចគ្នា)

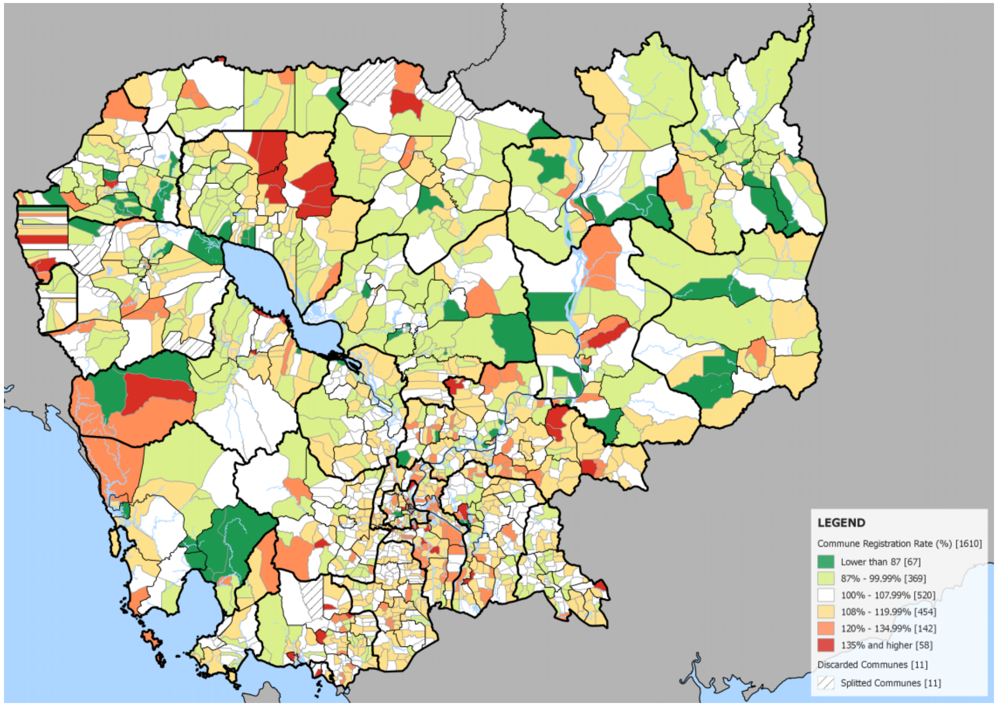

- ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនមានឯករាជ្យ ភាព និង មិនមានភាពស្មើគ្នា ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ សម្រាប់ការឃោសនាបោះឆ្នោត
- COMFREL បានរកឃើញថាទឹកខ្មៅជ្រលក់ដៃអាចលាងជ្រះបានដោយងាយស្រួល

បរិបទនៃការបោះឆ្នោត និង នយោបាយ

ត្លាភាពកម្ពុជា TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

បរិយាកាសនយោបាយ:

·មានការកើនឡើងនូវចំណាប់អារម្មណ៍និងការចូលរួមពីសាធារណជនទូទៅ ជាពិសេស ពីសំណាក់យុវជន

·យុទ្ធនាការបោះឆ្នោតនេះមានការប្រកួតប្រជែងខ្លាំង

·ការវិលត្រឡប់របស់មេដឹកនាំគណបក្សប្រឆាំងទោះបីគាត់មិនអាចឈរឈ្មោះប្រកួតប្រជែង

·ការអនុម័តច្បាប់ដែលមានភាពលម្អៀងនយោបាយ ដូចជាសច្បាប់ស្តីពីការបដិសេធន៍ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

·បរិយាកាសនយោបាយមានភាពតានតឹងនិងការធ្វើឲ្យមហាជនមានការភ័យខ្លាច (សង្គ្រាមស៊ីវិល ឬការរើសអើងជាតិសាសន៍)

ត្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

របកគំហើញ

របកគំហើញ

- ការចាប់ផ្ដើមបើកការិយាល័យបោះឆ្នោត និងការរៀបចំដំណើរការបោះឆ្នោត
- ដំណើរការបោះឆ្នោត
- ការបិទ និងការរាប់សន្លឹកឆ្នោត
- បរិយាកាសទូទៅ

របកគំហើញៈ ការចាប់ផ្តើមបើក និង ការរៀបចំ

- ជាទូទៅ ការិយាល័យបោះឆ្នោត បានចាប់ផ្តើមបើកទាន់ពេលវេលា ស្ទើរតែគ្រប់ហិបឆ្នោត ទាំងអស់ត្រូវបានបង្ហាញ មានបិតត្រាត្រឹមត្រូវ និងបង្ហាញជាសាធារណៈ
- ភ្នាក់ងារនយោបាយមានវត្តមានក្នុងពេលការចាប់ផ្តើមបើកការិយាល័យបោះឆ្នោត និងការរៀបចំដំណើរការបោះឆ្នោត

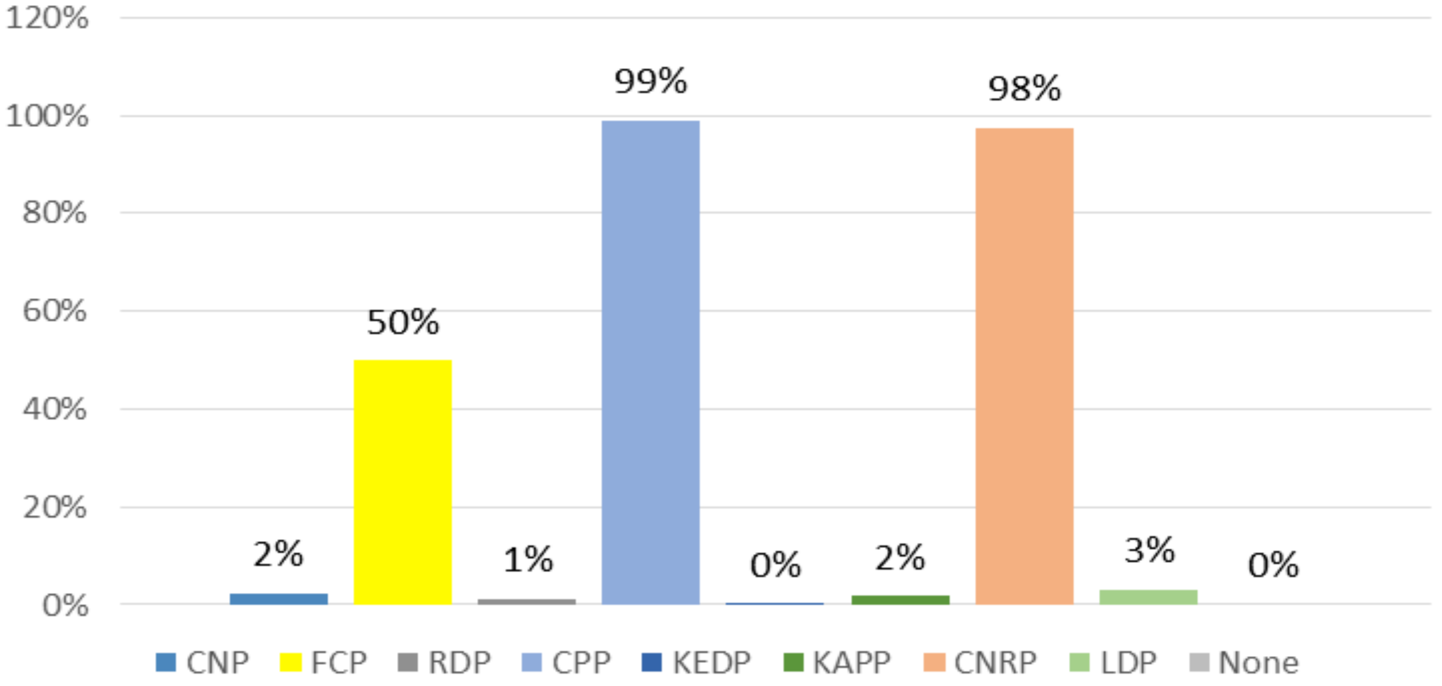

របកគំហើញៈ ដំណើរការបោះឆ្នោត

- នៅការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ៦០% អ្នកបោះឆ្នោតមួយចំនួនដែលមានឯកសារ អត្តសញ្ញាណត្រឹមត្រូវ មិនអាចរកឈ្មោះរបស់ ពួកគេឃើញនៅលើបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និងមិនអាចបោះឆ្នោតបាន
- គណបក្សនយោបាយ ឬ អង្គការសង្គមស៊ីវិល មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យយកបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតទៅកាន់ការិយាល័យ នៅថ្ងៃបោះឆ្នោត

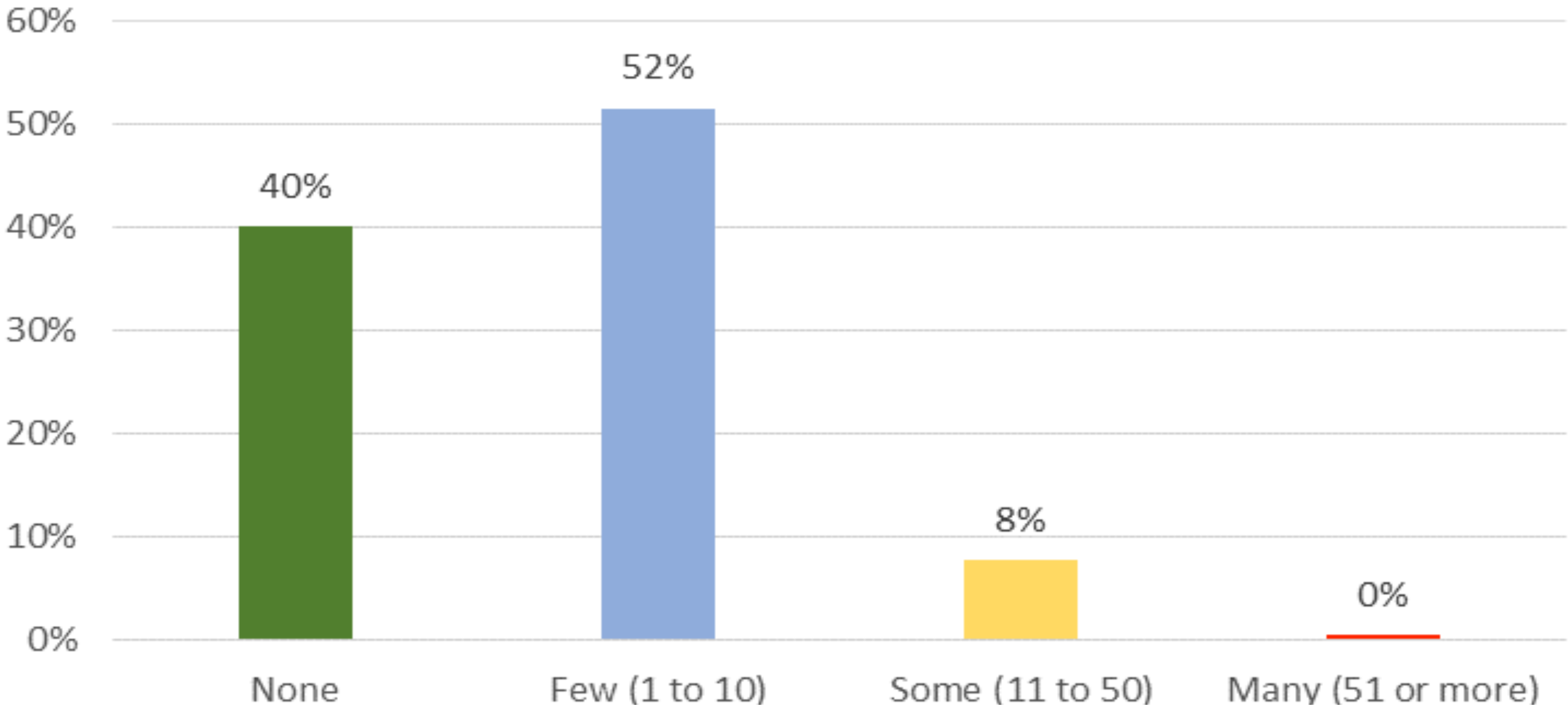

របកគំហើញៈ ដំណើរការបោះឆ្នោត

- ការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន២៥% បានអនុញ្ញាតិឲ្យ អ្នកដែលពុំមាន ឯកសារអត្តសញ្ញាណមួយចំនួន បានបោះឆ្នោត ដែលអាចបង្ករអោយ មានការលួចបន្លំឬការក្លែងបន្លំជំនួសអ្នកផ្សេង
- មានការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ៩៣% ដែលអ្នកបោះឆ្នោតបាន ប្រើប្រាស់ បណ្ណ ICEs

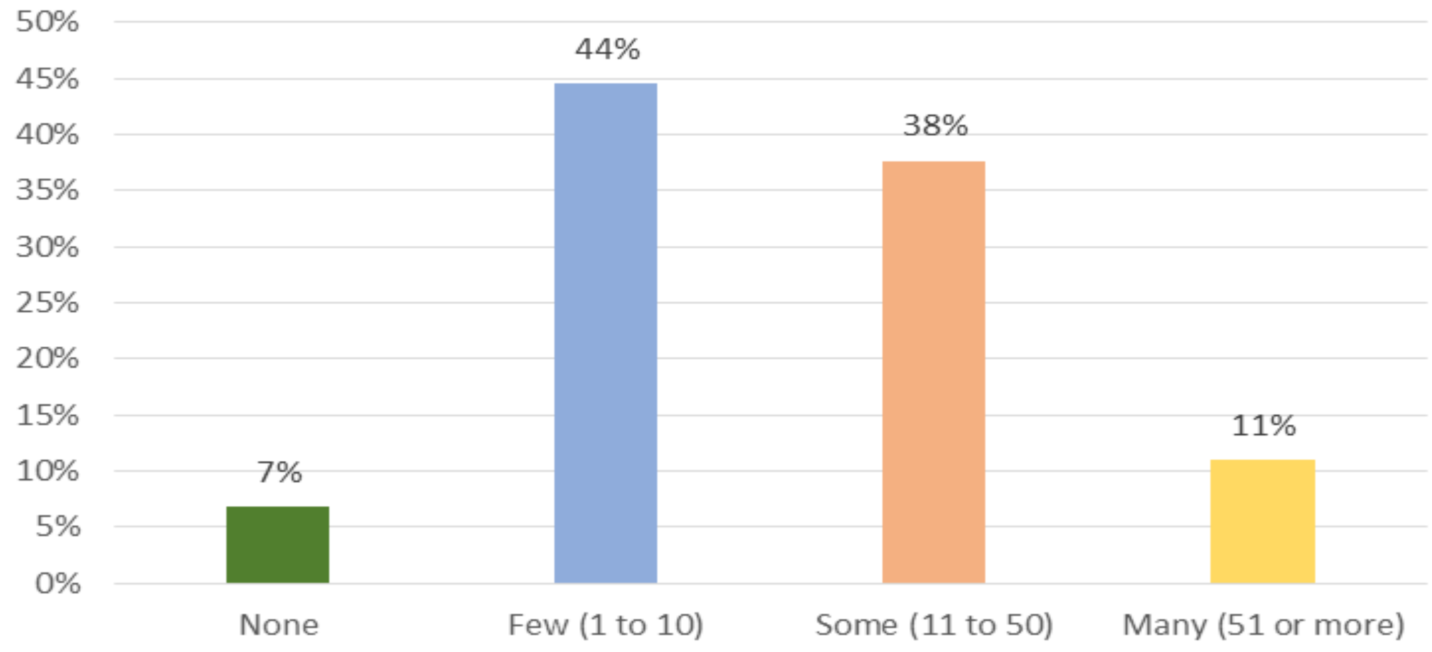

របកគំហើញ៖ ដំណើរការបោះឆ្នោត

- មន្រ្តីការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន៤% ពុំបានគូសឈ្មោះ អ្នកបោះឆ្នោតនៅលើបញ្ជីឈ្មោះបន្ទាប់ពីពួកគេបានបោះឆ្នោតហើយ
- ២,៧%នៃការិយាល័យបោះឆ្នោតទាំងនោះត្រូវគេសង្កេតឃើញថាទឹកខ្មៅជ្រលក់ដៃត្រូវបាន គេលាងចេញនៅក្នុងបរិវេណការិយាល័យបោះឆ្នោត

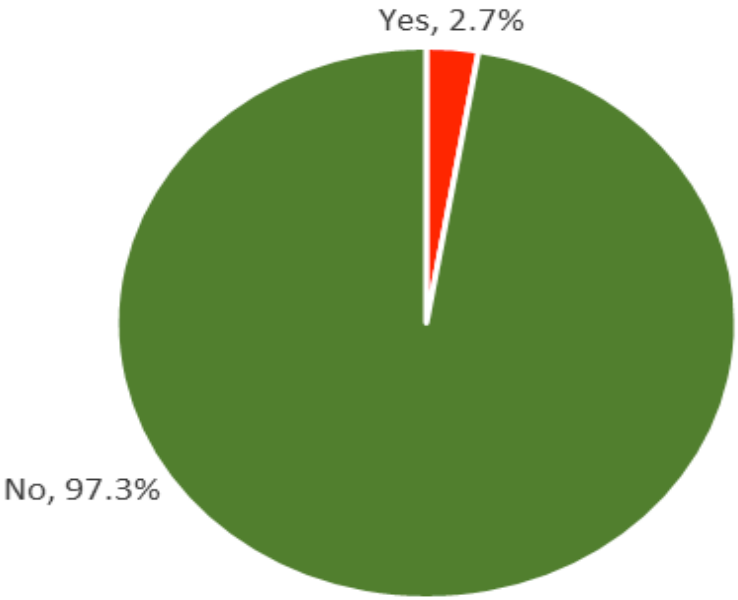

របកគំហើញៈ ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- ការរាប់សន្លឹកឆ្នោតនៅក្នុងការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ៩៩% ត្រូវបានកត់ត្រាត្រឹមត្រូវ
- នៅតាមការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ១១% លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត មិនត្រូវបានគេបិតជាសាធារណៈភ្លាមៗ
- នៅទូទាំងប្រទេស មានសន្លឹកឆ្នោត តែ១,៧% ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបាន កំណត់ថា ជាសន្លឹកឆ្នោតមិនបានការ

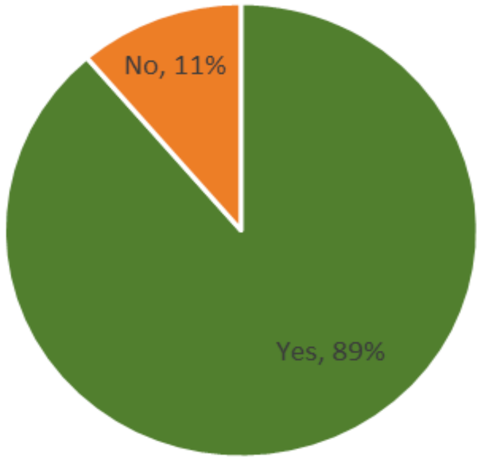

របកគំហើញ: ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

ត្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- ជិត១០០% នៃអ្នកតំណាងគណបក្សនយោបាយបានចូលរួមក្នុង ដំណើរការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

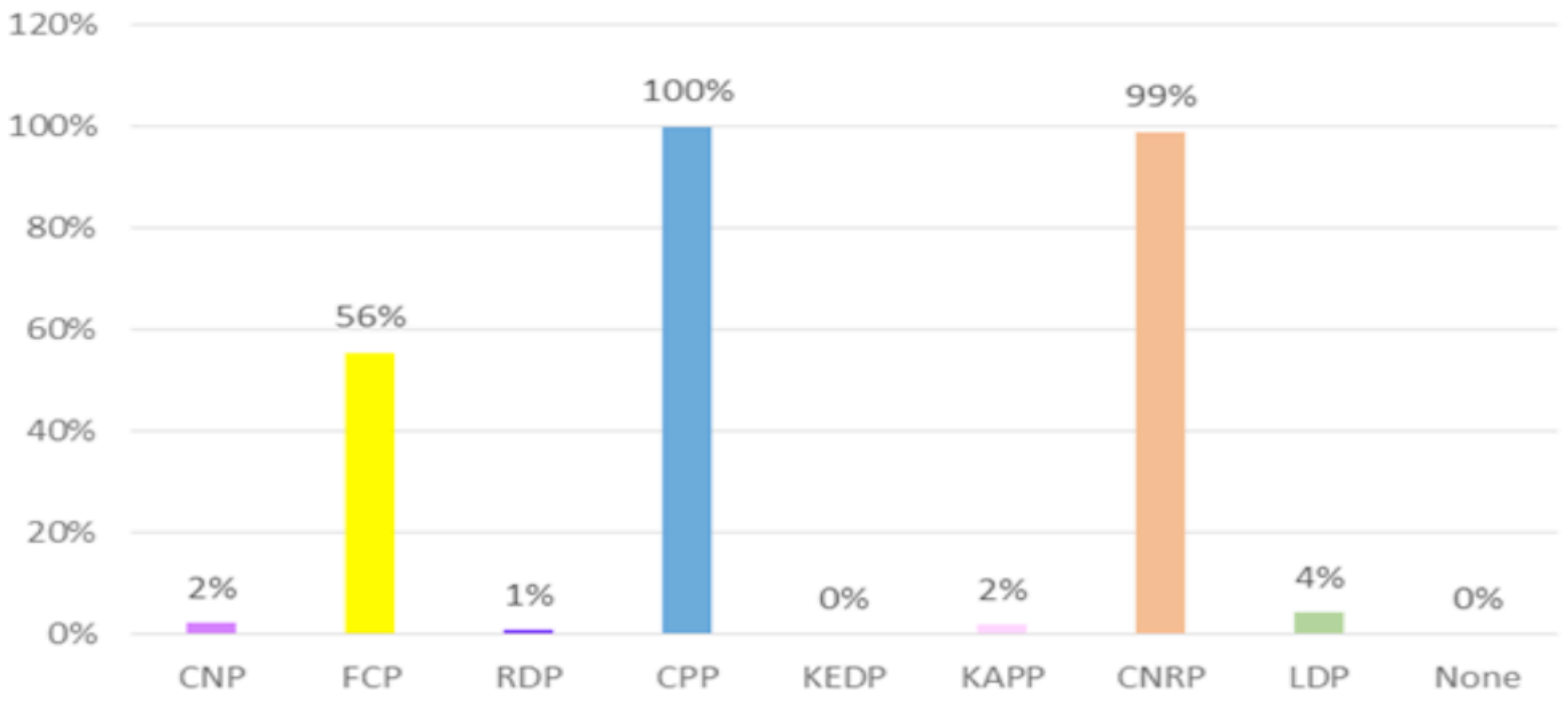

Q: Which political agents were present during the counting process?

របកគំហើញ: ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL
Cambodia

ជិត១០០% នៃអ្នកតំណាងគណបក្សនយោបាយដែលមានវត្តមាន និង បានចុះហត្ថលេខា ទៅលើកំណត់ហេតុរាប់សន្លឹកឆ្នោត

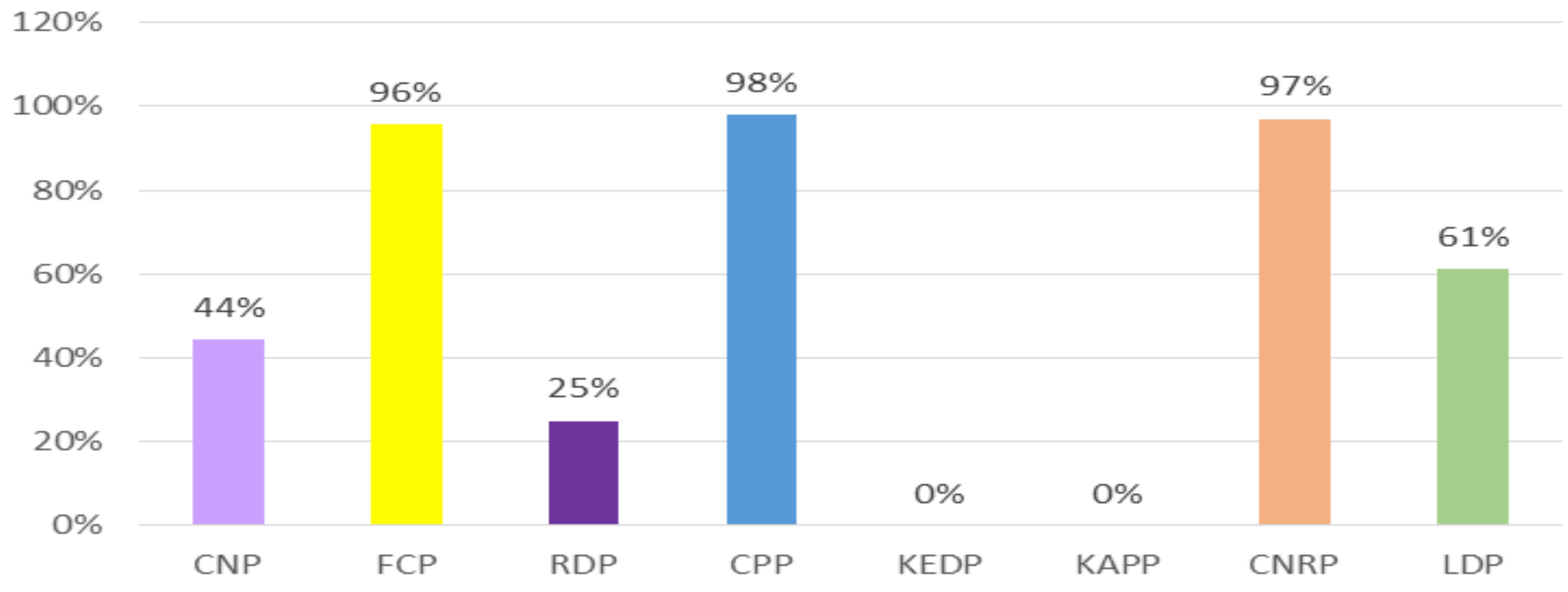

Q: Percentage of party agents who were present that signed the count record

របកគំហើញៈ ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

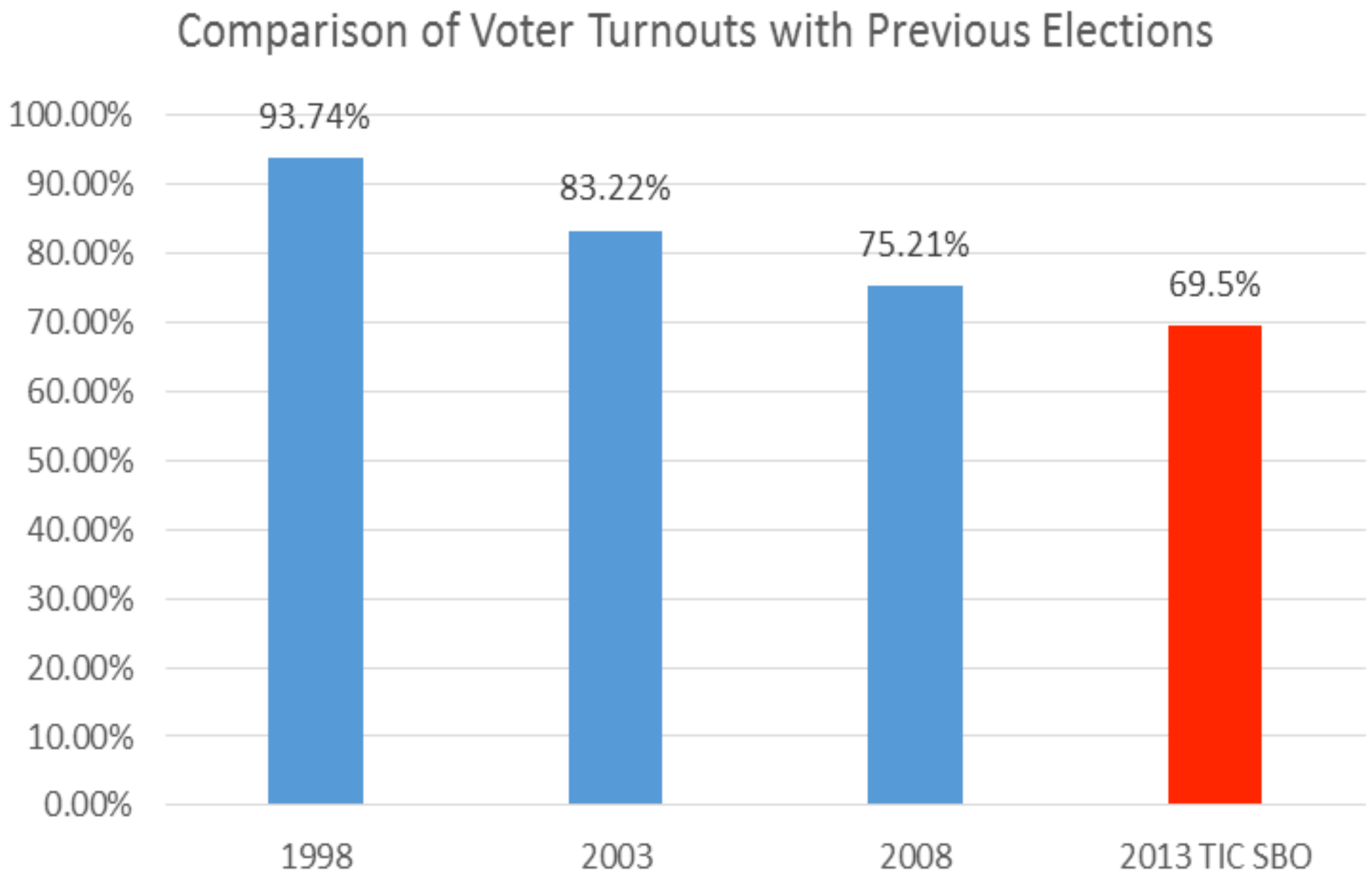

របកគំហើញៈ ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

តម្លាភាពកម្ពុជា
TRANSPARENCY INTERNATIONAL
Cambodia

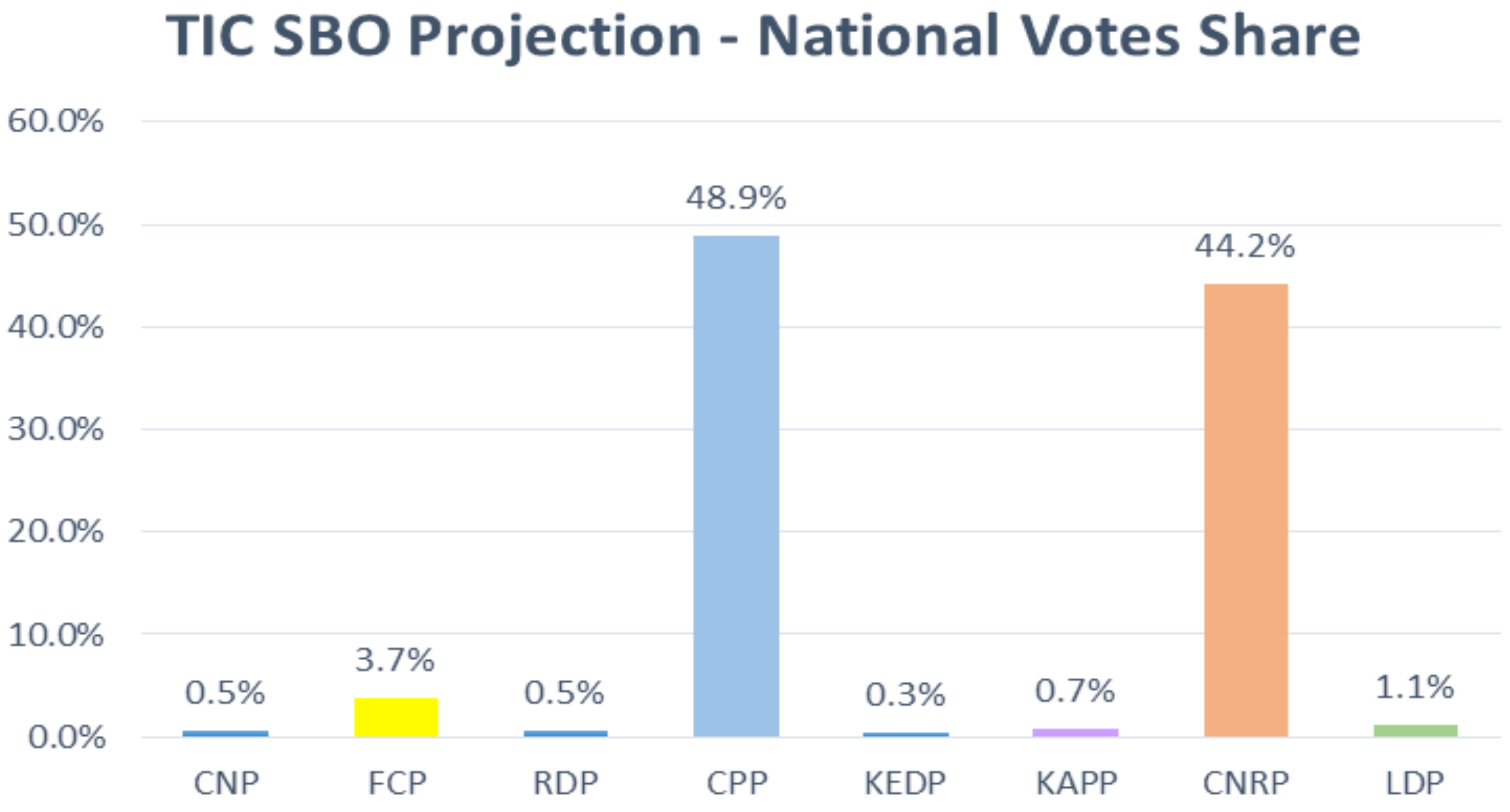

របកគំហើញៈ ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

ការព្យាករណ៍ទៅលើលទ្ធផលសម្លេងឆ្នោត និងកម្រិតនៃភាពល្អៀងសម្រាប់គណបក្សប្រកួតប្រជែង នីមួយៗ

ល.រ	គណបក្សនយោបាយ	ការបោះឆ្នោតសរុប	ភាគរយ	កម្រិតនៃភាពល្អៀង ៩៥%	ចន្លោះនៃ ភាពជឿជាក់របស់ វិធីសាស្ត្រ SBO
១	គណបក្សសញ្ជាតិខ្មែរ	៧៩០	0,៥%	0,១%	0,៥% - 0,៦%
២	គណបក្សហ៊្វុនស៊ិនប៉ិច	៥.៣៨៩	៣,៧%	0,៤%	៣,៣% - ៤,១%
៣	គណបក្សសាធារណៈរដ្ឋប្រជាធិបតេយ្យ	៧៩៤	0,៥%	0,១%	0,៥% - 0,៦%
៤	គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា	៧0.៦៨៧	៤៨,៩%	១,៦%	៤៧,៣% - ៥0,៤%
៥	គណបក្សខ្មែរអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច	៤៧៥	0,៣%	0,១%	0,២% - 0,៤%
៦	គណបក្សខ្មែរឈប់ក្រ	១.0១៤	0,៧%	0,១%	0,៦% - 0,៨%
៧	គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ	៦៣.៩២៥	៤៤,២%	១,៧%	៤២,៥% - ៤៥,៩%
៨	គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ	១.៦0៩	១,១%	0,១%	១,0% - ១,៣%

របកគំហើញ៖ ការបិទ និង ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត

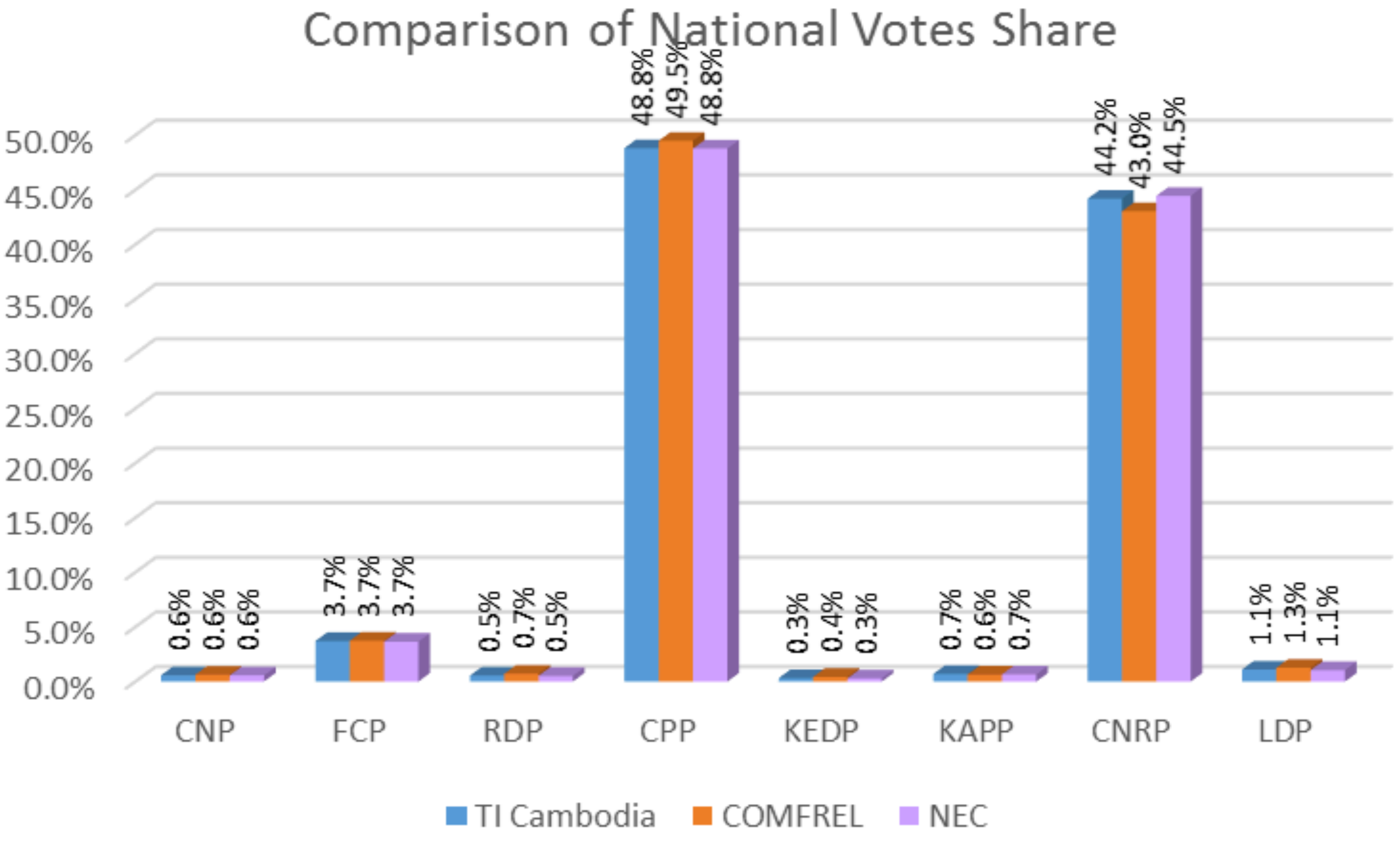

របកគំហើញៈ បរិយាកាសទូទៅ

- ជាទូទៅ អ្នកសង្កេតការណ៍អាចប្រើប្រាស់ទម្រង់សង្កេតការណ៍ក្នុងអំឡុងពេលរៀបចំការបោះ ឆ្នោត ពេលបោះឆ្នោត និងពេលរាប់សន្លឹកឆ្នោត នៅតាមការិយាល័យបោះឆ្នោតទាំងអស់។
- នៅការិយាល័យបោះឆ្នោត ចំនួន ៩,៣% អ្នកសង្កេតការណ៍បានរាយការណ៍ឱ្យដឹងថា មន្ត្រីការិយាល័យបោះ ឆ្នោតដូចជាមិនយល់អំពីបទបញ្ញា និងនីតិវិធីនៃដំណើរការបោះឆ្នោតឡើយ។
- នៅក្នុងការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ១,៧% ប៉ុណ្ណោះ ដែលអ្នកសង្កេតការណ៍បានរាយការណ៍ អំពីការគំរាមកំហែងឬគាបសង្កត់ទៅលើអ្នកបោះឆ្នោត
- ការិយាល័យបោះឆ្នោតចំនួន ៤,៧% បានអនុញ្ញាតអ្នកគ្មានភារកិច្ច អាចចូលក្នុងការិយាល័យបាន
- អ្នកសង្កេតការណ៍របស់អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា បានរាយការណ៍អំពីឧបទ្ទវហេតុហេតុធ្ងន់ធ្ងរ ចំនួន១៥ ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអំពើហិង្សា ភាពចលាចល ឬ ការធ្វើបាតុកម្ម នៅក្នុង ឬ ជុំវិញការិយាល័យបោះឆ្នោត។

ក្រោយថ្ងៃបោះឆ្នោត

តម្លាភាពកម្ពុជា TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

- សន្លឹកឆ្នោតសរុបដែលខុសគ្នា រវាងគណបក្សទាំង២ មានចំនួនត្រឹម ២៨៩.៧៩៣ សម្លេង
- គ.ជ.ប បាន បដិសេធចំពោះការស្នើសុំឲ្យលេខប័ណ្ណ ICE
- មានបណ្តឹងចំនួន ១៩ ដែលគណបក្សនយោបាយបានប្តឹងទៅកាន់ គ.ជ.ប។ គ.ជ.ប បានបដិសេធរាល់ ពាក្យបណ្តឹង ទាំងនោះ។
- ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញបានបើសវនាការជាសាធារណៈ ចំនួន៤លើក ដើម្បីស៊ើបអង្កេតលើ កញ្ចប់សុវត្ថិភាព "ក"សម្រាប់ខេត្ត ក្រចេះ បាត់ដំបង សៀមរាប និងកណ្តាល។

ឧទាហរណ៍ កញ្ចប់សុវត្ថិភាព "ក" ត្រូវបានគេរកឃើញថាគ្មានសុវត្ថិភាព គ្រប់គ្រាន់។ ៨កញ្ចប់កញ្ចប់សុវត្ថិភាព "ក" ក្នុងចំណោម ១៣ ក្នុងខេត្តក្រចេះ ត្រូវបានគេរកឃើញថាចំហរ ហើយនិងចំនួន ៧ ក្នុងចំណោម ១២ នៃកញ្ចប់សុវត្ថិភាព "ក" នៅក្នុងខេត្តសៀមរាប ត្រូវបានគេឃើញរហែក ឬក៏មិនបានបិទ ត្រឹមត្រូវ។

ក្រោយថ្ងៃបោះឆ្នោត

- គជបបានពិន័យមន្ត្រីបំរើការនៅការិយាល័យបោះឆ្នោតចំពោះកំហុស និងភាពមិនប្រុងប្រយ័ត្ន
- ក្រោយពេលការពិនិត្យរយៈពេល ១៧ថ្ងៃរួចមក បណ្តឹងចំនួន ១៥របស់គណបក្សសង្គ្រោះជាតិស្តីពីភាពមិនប្រក្រតីនៃការបោះឆ្នោត ត្រូវបានបដិសេធ ដោយក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ (CC)
- សំណើរសុំធ្វើការបើក កញ្ចប់សុវត្ថិភាពនៅតាមការិយាល័យបោះឆ្នោតដទៃទៀតនិងការផ្ទៀងផ្ទាត់សន្លឹកឆ្នោតមិនត្រូវបានអើពើ
- គណបក្សសង្គ្រោះជាតិបានធ្វើការ តវ៉ា ឱ្យមាន ការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យមួយទៅលើភាពមិនប្រក្រតី និងលទ្ធផលបោះឆ្នោត តាមរយៈគណៈ កម្មការ ឯករាជ្យមួយ
- គណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បានរៀបចំបាតុកម្មអហិង្សា នៅថ្ងៃទី ៧ ខែកញ្ញានេះ។ គ្មានអំពើហិង្សា ឬ ការប្រទូសរ៉ាយណាមួយត្រូវបានរាយការណ៍ទេ
- បាតុកម្មរបស់ គណបក្សសង្គ្រោះជាតិដែលបានធ្វើឡើងចាប់ ពី ថ្ងៃទី១៥ ដល់ ១៧ ខែកញ្ញានេះ បានមានបញ្ហាករណីអំពើហិង្សាខ្លះកើតឡើង (ម្នាក់ស្លាប់ និង របួសប្រមាណចំនួន ១០ នាក់)

អនុសាសន៍

អានុសាសន៍

- បន្តស៊ើបអង្កេត និងរកការពិតស្តីពីភាពមិនប្រក្រតី ព្រោះវាមានភាពចាំបាច់ ក្នុងការកែសម្រួលឡើងវិញទាំងស្រុងទៅលើប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
  - បង្កើត គណៈ កម្មាធិការស៊ើបអង្កេត និងកំណែទម្រង់ការបោះឆ្នោត ដោយមានការចូលរួមពី គណបក្ស នយោបាយ អង្គការ សង្គមស៊ីវិលសំខាន់ៗ និងអ្នកត្រួតពិនិត្យការបោះឆ្នោត ព្រមទាំងក្រុម ការងារអន្តរជាតិដែលពាក់ព័ន្ធ សហការដឹកនាំដោយគណបក្សនយោបាយចម្បងៗទាំងនោះ ឬ អង្គការ ណាមួយដែលត្រូវបានប្រគល់សិទ្ធិជូន ដោយមានការឯកភាពពីគណបក្សនយោបាយ
  - គជប   ចាំបាច់ត្រូវលាតត្រដាង ឯកសារ និង ទិន្នន័យទាំងអស់

អានុសាសន៍

- ការត្រួត ពិនិត្យ ឡើង វិញ និងការកែសម្រួលទៅលើច្បាប់ស្តីពីការ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និងប្រសិនបើអាចគួរពិនិត្យកែសម្រួលឡើងវិញទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ៖
  - គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត : គណៈកម្មការថ្មីមួយ ទទួល បន្ទុកការងារបោះឆ្នោតដោយឯករាជ្យ និងមានអាណត្តិតាមរដ្ឋ ធម្មនុញ្ញ គួរត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយមានសិទ្ធិអំណាច យុត្តាធិការគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងថវិកាសម្រាប់ធ្វើ ប្រតិបត្តិការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ហើយមន្ត្រីសំខាន់ៗ គួរត្រូវបានជ្រើសរើស ប្រកបដោយតម្លាភាព និងមានការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងអស់។
  - បង្កើតឱ្យមាននូវការចុះ ឈ្មោះ បោះឆ្នោត ដោយស្វ័យប្រវត្តិ តាមរយៈការចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋានមួយដែលមានសុពលភាព ឬ ត្រូវដកហូតការទទួលខុសត្រូវពីក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ដែលមាននិន្នាការនយោបាយ និងមានភាពលម្អៀង ពីការ

អានុសាសន៍

- ការត្រួត ពិនិត្យ ឡើង វិញ និងការកែសម្រួលទៅលើច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ និងប្រសិន បើ អាចគួរពិនិត្យកែសម្រួលឡើងវិញទៅលើរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ៖
  - ការពិនិត្យកែសម្រួលឡើងវិញទៅលើច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងតំណាងរាស្ត្រ បញ្ចូលវិធានការ ចាំបាច់នានា ដើម្បីទប់ស្កាត់ការប្រើប្រាស់ធនធានរដ្ឋក្នុងយុទ្ធនាការបោះឆ្នោត។
  - តម្លាភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់គណបក្សនយោបាយ
  - ចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋាន និង ផ្តល់អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណជូនដល់ប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់រូប
  - ត្រូវលុបបំបាត់ចោលនូវការប្រើប្រាស់ប័ណ្ណ ICEs។ ក្រសួងមហាផ្ទៃគួរបង្កើតយន្តការមួយសម្រាប់ជំនួសអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណដែលបាត់ ឬ ត្រូវបានគេលួច។

អានុសាសន៍

- ធានាអោយមានយុត្តិធម៌និងសមធម៌ក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធសារព័ត៌មាន
- ម្ចាស់ជំនួយអន្តរជាតិគួរដាក់ កំណែ ទម្រង់ការបោះឆ្នោត ជាចំណុចដៅសំខាន់មួយ សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាអនុវត្តដើម្បីទទួលបានថវិកាជំនួយ។

Join with us to fight corruption

TRANSPARENCY INTERNATIONAL Cambodia

Website: http://ticambodia.org/

Facebook: https://www.facebook.com/ticambodia

Subscribe to our Youtube:

TI Cambodia